

Ki felelős a fegyverüzletért

A jugoszláviai fegyvereladás ügye tovább borzolja a kedélyeket. Hétfőn a Parlamentben e tárgyban napirend előtt kért szót **Antall József** miniszterelnök, aki felajánlotta, hogy a kormány a külügyi és a honvédelmi bizottságot tájékoztatni fogja a történetéről. A Fidesz és az SZDSZ képviselői ad hoc vizsgálóbizottság felállítását javasolták, bár a két ellenzéki szervezet abban nem jutott egyezségre, a vizsgálóbizottságban milyen arányban képviseltesék magukat a pártok.

Elsőként **Katona Tamás** külügyi államtitkár kérte, hogy a kormány miért nem válaszolt rögtön a fegyvereladással kapcsolatos vádakra, miért mondta először azt, hogy semmi ilyenről nem tud, amikor később beismerte, Magyarországról szállítottak kézi fegyvereket Jugoszláviába.

— A térségben rendszeres fegyverexport folyik — felelte az államtitkár. — Csehszlovákia például tízszer annyi haditechnikai eszközt exportál, mint mi. A mostani vitát kavarázó szállítás rutinügy volt, ahol célállomásként csak annyit jelöltek meg, hogy Jugoszlávia, és egy harmadik ország szállító cége teljesítette a megbízást. A magyar hatóságoknak ki kellett derítenie, mi történt. Amint a tények napvilágra kerültek, a miniszterelnök vizsgálatot rendelt el. A vizsgálathoz azonban meg kellett tudni, hogy *valóban Szlovéniába vagy Horvátországba kerültek-e a fegyverek*, és amíg e két állam miniszterelnöke nem nyilatkozott, mi sem mondhattunk semmit, hiszen nem akartuk a valóságnak meg nem felelő módon bemártani ezeket a tagköztársaságoknak a legitim kormányát. Február 1-jén megjött az ő válaszuk, mi csak azután hozhattuk nyilvánosságra a tényeket. Valóban *szerecsé- sebb lett volna idejében megtenni egy általános nyilatkozatot*, amelyben kifejtettük volna; vizsgálatot folytatunk, mihelyt megtudunk valamit, intézkedünk.

Almát vagy fegyvert

— Ebben a szerencsétlen ügyben a legkínosabbak a kormány ellentmondó nyilatkozatai, hosszú hallgatása. Akadnak, akik szerint egyszerűen elügyetlenkedtek a dolog, mások úgy vélik, el kívántak tussolni valamit.

— Nemcsak mi szállítunk fegyvert Jugoszláviába, más országok sokkal többet visznek, abból mégsem lett ügy. Jelentőségénél sokkal nagyobb visszhangot vert ez az eset, elsősorban a Jugoszlávián belüli viták miatt.

Balogh György (FKGP), a honvédelmi bizottság elnöke szerint ez az egész ügy nem más, mint vihar egy pohár vízben. A magyar szervezetek felelőségéről a következőket mondta:

— Decemberig mindegy volt, hogy valaki almát vagy fegyvert exportál. Ma már mások a szabályok. Hibának tartom magyar részről **Jeszzenszky Géza** nyilatkozatát, ő nem volt illetékes ebben, mégis felelt a neki feltett kérdésekre, ahelyett, hogy az érdeklődőket a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Minisztériumához utasította volna.

Kövér László a Fidesz frakciójának nevében kért szót a plenáris ülésen. A képviselő felszólalása után arról kérdeztük, miként ítéli meg a kormány szerepét az ügyben.

— Két variáció van — felelte. — Az első: a kormány nem tudott az ügyről, akkor elképesztő hozzá nem értésről és alkalmatlanságról tett ismét tanúbizonyságot, ami megkérdőjelezi kompetenciáját az ország vezetésére. Második: tudta és beleegyezése mellett folyt az üzlet — szerintem ez a valószínű, de nem kívánok egy tisztességes vizsgálat elé vágni —, akkor nem tudja mivel játszik, milyen következményei lehetnek ennek az ügynek az ország nemzetközi megítélésében, a határon túli kisebbségek helyzetében.

Oda van betonozva...

— Tehát úgy látja, az érintett minisztereknek le kell vonniuk a következtetést, s be kell nyújtaniuk lemondásukat.

— Továbbmegyek — folytatja **Kövér László** —, a kormány egy hete tud a történetekről. Egy hét alatt csak odáig jutott el, hogy nekikezden a kivizsgálásnak. Ez a parlamenti demokrácia, a kormányzati felelősség nyílt megcsúfolása a miniszterek részéről. A tisztelt miniszter urak megszokták, hogy baklövésük követke-
mények nélkül maradhatnak, mert az SZDSZ—MDF paktummal a kormány oda van betonozva a helyére.

— A Fidesz ad hoc vizsgálóbizottság felállítását kérte, míg **Antall József** azt ajánlotta, hogy a külügyi és a honvédelmi bizottságokat tájékoztatják. A különbség formainak tűnik.

— Pedig egyáltalán nem az. A miniszterelnök tájékoztatni kívánja a bizottságokat és rajtuk

keresztül a Házat, míg mi vizsgálatot javasoltunk, amelyet az Országgyűlés szuverenitásából fakadóan rendel el a kormány ellen.

A Fidesz parlamenti frakciója nyilatkozatot adott ki, amelyben leszögezi, a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Minisztériumának nyilvánvaló szerepén túl még mindig nem lehet tudni, *ki a gazdája és a további felelőse a komoly politikai következményekkel járó fegyverüzletnek*. Az állásfoglalás kiemeli, a kormány ellentmondásos és kapkodó nyilatkozatai nemzetközi politikai konfliktushoz vezettek.

Kérdésünkre **Für Lajos** honvédelmi miniszter megerősítette, sem a Honvédelmi Minisztériumnak, sem a honvédségnek nincs köze a fegyverkereskedelemez. Hozzátette: a kormány vizsgálatot folytat, amelyben szükség esetén minisztériuma is részt vesz.

— Szóba került-e a kormánytagok között, hogy az érintett miniszterek levonják a következtetést és lemondanak? — kérdeztük.

— Erről még nem volt szó.
— Ha még nem volt, akkor lehet, hogy lesz?

— A világon minden lehet — fejezte be rövid interjúját a honvédelmi miniszter.

Szentiványi Istvánt, az SZDSZ képviselőjét, külügyi szakértőjét arról a híresztelésről kérdeztük, amely szerint Magyarország rendszeresen, arab közvetítőkön ke-

resztül kereskedett volna fegyverekkel, amelyeket Magyarországról kamionon szállítottak, jugoszláv kikötőkben rakták át hajókra.

Irakba vitték?

— Ilyen pletykák hozzám is eljutottak — felelte a képviselő —, de nem tudom megerősíteni őket. Az tény, korábban Jugoszlávia tranzitút volt, például az Irak felé irányuló magyar fegyverszállításoknál. Az iraki—iráni háború alatt is eladott Magyarország célzóberendezéseket Iraknak. Most kézfegyverek utaztak, én elképzelhetőnek, de nem túl valószínűnek tartom, hogy olyan országba indították el ezeket, amelybe az ENSZ határozatai szerint tilos ilyesmit eladni. A külügyminiszter elismerte, hogy harmadik országba vitték a szállítmányt, de azt nem volt hajlandó megmondani, melyik ez a harmadik ország. S ez rendkívül nyugtalanító. Még egyszer hangsúlyozom, nem vádolom azzal a kormánnyal, hogy megszegte az előírásokat.

— Éppen ezért kellett volna gyorsan tisztázni a helyzetet.

— Ezért javasoltuk hatpárti, paritásos alapon működő vizsgálóbizottság feállítását. Ennek az esetnek komoly külpolitikai vonatkozásai vannak, ezért szükséges egy alapos vizsgálat.

Dési János